
ELS HABITS DE L'ESCOLTA SON ALLÒ QUE ESCOLTEM?

La música és una part important de les nostres vides, com es diu en els apunts, "és com una banda sonora que ens acompanya en el transcurs de les vides de cada un, fa ressaltar els moments d'alegria o tristesa". Però, d'altra banda, també ajuda en la creació de la identitat de les persones. És a dir, cada tipus de música ens identifica en una edat, en una manera de ser... Certs temes no s'escoltaran a certes edats.

També els diferents tipus de música articulen elements diferents. Un individu trobarà en un tipus de música allò que està buscant, o no, i que ajudarà a entendre algunes de les característiques de la conformació dels gustos musicals. A partir d'aquí es creen quatre categories per classificar aquestes recerques.

Elements emotius

Es refereix a la relació més personal que es té amb la música: situacions de record, persones. A més poden acompanyar o modificar els estats d'ànim. A partir d'aquestes associacions es pot esvaïr un estat d'ànim per un altre o mantenir el primer. Per exemple, escoltar una cançó ben alegre que acompanyi un estat d'alegria¹ o per superar un moment trist; o escoltar temes tristes per poder reforçar un sentiment íntim i de record.

Elements comprensius

Es refereix sobretot als aspectes que fan entenedors una cançó: el text. Però aquests textos han de transmetre idees i, a més a més, s'han de poder entendre².

Elements diferenciadors

Es refereix a la capacitat de la música com a element que té components d'identitats, que ajuden a la diferenciació individual i personal, a part de la diferenciació d'un col·lectiu. És la capacitat de

¹ Personalment les cançons de l'estiu no m'agraden gens, però n'hi ha una que em recorda a una meva amiga. Sempre que l'escolto o la canto, ho faig per no sentir-me lluny d'ella.

² La llengua hi juga un paper molt important.

poder compartir la música amb altres persones i la capacitat de fer sentir especials, diferents. Perquè sentim i interpretem la música que escoltem d'una manera determinada, diferent a una altra persona o col·lectiu.

Elements indiferenciadors

Es refereix a la situació de l'individu en un pla acceptat per tothom, en el gust generalitzat i el gaudi col·lectiu. "Davant el gaudi més íntim, també agrada que la música tingui èxit, sigui enganxosa i sigui reconeguda per una gran majoria, que ballarà i es divertirà al so dels mateixos ritmes"³.

EL PLA INDIVIDUAL I EL COL·LECTIU

Hi ha dues maneres de relacionar l'individu amb la música: una primera manera és des de l'individu com a persona individual i l'altra com a persona dins d'un col·lectiu. La primera representa la relació més íntima i personal que cadascú té amb la música. Es crea un diàleg, on tenen cabuda les emocions, sensacions, el record... Segons com afecti a una persona o a una altra, ajudarà a marcar les diferències entre elles i a fer-les especials, a fer-les diferents; és a dir, individuals. D'altra banda, es crea el propi espai. Per exemple, jo quan vaig a la feina escolto sempre música, aquests moments són moments per a mi. En canvi, el mateix recorregut fet amb un altre estat d'ànim, no em permet poder escoltar determinades cançons, segurament perquè m'evoquen algun record d'un moment més feliç.

D'altra banda, també trobem el pla col·lectiu. Ens relaciona amb altres persones, crea un grup on el nexa d'unió és la mateixa música. Pot deixar de ser important dins un grup, quan el que provoca és la diversió. És a dir, deixar de provocar sensacions personals i de record.

Aquest segon pla també el trobem amb persones desconegudes per a nosaltres. Els sentiments, les emocions, els records... que ens porta una cançó, també els compartim amb persones desconegudes per a nosaltres: un veí, algú que viu a quilòmetres de nosaltres, a l'altra punta de l'estat, de l'Atlàntic... i sense saber-ho també es forma un nou grup.

³ Mòdul 5 *El diàleg entre la música i l'oient*, pàgina 9.

Es crea un jo en front d'un altre jo, un nosaltres en front d'uns altres. El dos principals grups són el dels "joves" i el dels "adults". Cada grup té un interès per una o altra música, i sovint si un adolescent diu que li agrada el jazz, els seus companys se'l miren amb cara d'estranyesa. Però dins aquests dos grups se'n troben molts més. Per exemple, dins la música per a "joves", hi ha estils tan diversos com el hip-hop, el heavy, l'ska, l'electrònica... i el mateix passa amb el grup dels "adults".

Aquestes diferències poden arribar a provocar que persones que sentin molt un estil determinat, creï la seva identitat col·lectiva i això pot arribar a afectar en la manera de vestir, de pentinar-se, llocs que es freqüenten, de divertir-se, fins i tot a vegades en canviar l'aspecte del cotxe. Però això en els joves, sobretot al principi, indica una manera de diferenciar-se dels altres, la idea de voler ser diferent. Per exemple, molts joves, si s'observen al llarg dels anys de l'adolescència, segurament es veuria com són capaços de canviar de manera de vestir i fins i tot escolten una música diferent.

CARACTERÍSTIQUES ALHORA D'ESCOLTAR MÚSICA

Amb el temps, s'adquireixen certs hàbits alhora d'escoltar música. Per exemple, com ja he dit, quan vaig (i no tant quan torno) de la feina, necessito escoltar música, les cançons dels grups que més m'agraden, que m'omplen de sensacions i emocions. Però aquesta necessitat també es pot donar quan es va en cotxe, quan es neteja la llar,... i aquesta música també és necessària en moments de gaudi, si se surt a ballar, de fons si s'està en un bar parlant amb els companys i/o amics... Fa de cohesió.

Però, també cal destacar com s'aconsegueix la música. El 70% dels joves de l'Estat espanyol aconsegueix la música d'amics; només el 52% la compra en les botigues; el 24% la compra, però pirata; el 26% la baixa d'internet; i el 17% la grava de la ràdio⁴.

⁴ (Megías i Rodríguez, 2003). En l'enquesta realitzada, les preguntes podien tenir més d'una resposta, per això la suma de tots els percentatges supera el 100%

D'altra banda, cal destacar també a través de quins mitjans escolten la música els joves. El 55% l'escolta gravada; el 53%, de la ràdio; el 48% a partir d'originals; el 30% en bars i/o discoteques; el 7% a la televisió i només el 3% en sales de concerts⁵.

Les noves influències musicals en una persona vénen donades pels consells de programes musicals, els temes que sonen a les ràdios i/o els consells dels amics. A partir d'aquí es recullen les característiques que fan que agradi un o un altre estil, d'aquesta manera es va definint el gust de cada un.

PROJECCIONS DE LA MÚSICA

Se sol tendir a veure les persones d'una o altra manera segons l'estil de música que s'escolti. Es creen estereotips que s'associen als diferents tipus de música. D'aquesta manera, aquests estereotips no sols es projecten en les persones que prefereixen una determinada classe de música sinó en els altres. D'aquesta manera es ressalten i remarquen les diferències entre el nosaltres i els altres.

Però les grans masses socials tendeixen a la característica de la indiferenciació. Solen ser les minories que estan compromeses amb uns gustos culturals i musicals que assumiran els llaços identificadors, els llaços que estiguin més allunyats de la "normalitat" i la indiferenciació.

A part, del canvi de consideració que tenen l'altra gent, també cal destacar que segons quin estil de música es prefereix també se sol anar a uns i altres llocs. I també està lligat amb les amistats. És a dir, quan s'és adolescent, molts joves acaben trencant la relació amb certs companys perquè l'estil musical és diferent. Potser dins aquest grup hi ha qui prefereix la música electrònica i anar a una discoteca. Però d'altres preferiran anar de concerts i escoltar una barreja d'ska, rock i reggae. S'arriba a la conclusió que la música pot fer "canviar" les amistats i els llocs on se sol anar.

⁵ (Megías i Rodríguez, 2003). En l'enquesta realitzada, les preguntes podien tenir més d'una resposta, per això la suma de tots els percentatges supera el 100%

Finalment dir, que sovint és difícil reconèixer que tota manifestació musical que no agrada a un individu, aquest individu sol pensar que no és bona. Però pot transmetre una informació igual de rica i interessant, i a vegades més clara, que a la dels propis gustos.

FONTS CONSULTADES

- Feixa, C.; Saura, J.; de Castro, J. (ed.) (2003). *Música i Ideologies*. Lleida: Universitat de Lleida.
- Megías, I.; Rodríguez, E. (2001). *La identidad juvenil desde las afinidades musicales*. Madrid, Injuve.
- Megías, I.; Rodríguez, E. (2003). *Jóvenes entre sonidos: Hábitos, gustos y referentes musicales*. Madrid, Injuve.
- Megías, I. Mòdul 5. *El diàleg entre la música i l'oient: la mirada a un mateix i a l'altre mitjançant els universos musicals*.